

ПУБЛІЧНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО ЯК МЕХАНІЗМ АКТИВІЗАЦІЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

К. М. Хамраєва,
Студентка 1 курсу,
Науковий керівник: І. В. Кравець,
Кандидат економічних наук, старший. викладач кафедри
економічної теорії та інтелектуальної власності,
Житомирський національний агроекологічний університет

Розкрито суть терміну «публічно-приватне партнерство у сфері інноваційного розвитку національної економіки на основі узагальнення ряду існуючих наукових підходів та розробка пропозицій щодо успішної реалізації державно-приватних проектів в Україні.

Ключові слова: публічно-приватне партнерство, інноваційний розвиток, інвестиційна діяльність.

Упродовж останніх років в Україні набуває актуальності питання розвитку відносин публічно-приватного партнерства (або, згідно із законодавством, державно-приватного партнерства) та його ролі у підвищенні ефективності впровадження інноваційних проектів як на національному, так і на місцевому рівнях. Про це свідчить розробка нормативно-правової бази для таких відносин. Зокрема, нещодавно було прийнято Закон України «Про державно-приватне партнерство», в якому визначено організаційно-правові засади взаємодії державних та приватних партнерів та основні принципи державно-приватного партнерства на договірній основі. Проблемам співробітництва держави і приватного сектору присвячено праці В. Г. Варнавського, З. С. Варналія, С. Д. Данасарової, Е. Б. Корольової, В. А. Михєєва,

В. І. Якуніна та ін. В Україні розвиток партнерських відносин держави і бізнесу знаходиться на початковій стадії, зокрема не сформовано інститути та інституціональне середовище ППП, багато суперечностей виникає у фінансово-економічному механізмі його функціонування.

Публічно-приватне партнерство (ППП) – це один з шляхів забезпечення високого рівня функціонування інфраструктури та пов'язаних з нею послуг. Але партнерство не стає заміником сильного та ефективного механізму державного управління й процесу формування і прийняття рішень на місцях. У будь-якому випадку органи державної влади несуть відповідальність за надання суспільно важливих послуг у такий спосіб, що якнайкраще захищає та підтримує інтереси громади.

Різновидом публічно-приватного партнерства в Україні є державно-приватне партнерство (ДПП) – система відносин між державним та приватним партнерами, при реалізації яких ресурси обох партнерів об'єднуються з відповідним розподілом ризиків, відповідальності та винагород (відшкодувань) між ними, для взаємовигідної співпраці на довгостроковій основі у створенні (відновленні) нових та/або модернізації (реконструкції) діючих об'єктів, які потребують залучення інвестицій, та користуванні (експлуатації) такими об'єктами.

ППП є доцільним для розвитку та забезпечення нормального функціонування суспільно значущих об'єктів, експлуатація яких потребує значних бюджетних коштів. Такими об'єктами є підприємства комунальної сфери, автомобільні дороги, аеропорти, навчальні заклади та заклади охорони здоров'я та інші. Публічно-приватне партнерство може стати суттєвим кроком на шляху вирішення важливих для усього суспільства соціально-економічних проблем. Високу ефективність ППП як

форми взаємодії держави та бізнесу доведено передовим досвідом ряду країн світу. На цей час доволі активізувалися об'єктивні обставини запровадження механізмів ППП, за призначенням має стати одним з стратегічних напрямів розвитку та модернізації об'єктів ряду галузей національного господарства. Аналіз наукових джерел свідчить про значну увагу вчених до розвитку публічно-приватного партнерства в науково-технічній та інноваційній сферах. Виникнення нових підходів до технологічного процесу, зокрема питання раціоналізації використання нематеріальних активів потребує впровадження та застосування алгоритмів управління інтелектуальною власністю на підприємствах та є передумовою їхньої успішної роботи в ринкових умовах господарювання. Сумісне, публічно-приватне управління інтелектуальною власністю у стратегічно важливих для держави сферах (освіта, охорона здоров'я, національна та продовольча безпека, транспортна та соціальна інфраструктура) сприяє вдосконаленню всього процесу управління такими організаціями, що веде до отримання максимальних вигід при мінімальних витратах та ризиках.

В європейських країнах публічно-приватне партнерство розглядається як пріоритетний інструмент реалізації інноваційної політики за такими напрямками, як: стратегічне співробітництво у сферах (критично важливих для держави) соціальних інновацій і високих технологій; забезпечення зв'язку між наукою і бізнесом та трансферу технологій у ринковий обіг; підтримка суб'єктів інноваційного підприємництва, приватних інвестицій у дослідження та інновації за допомогою партнерського фінансування та розподілу ризиків між публічним і приватним партнерами.

Аналіз досвіду державно-приватного партнерства у країнах з різним рівнем соціально-економічного розвитку (Італія, Франція, Німеччина, Австрія, Бразилія, Мексика), виявив, що активно в таких країнах застосовується така форма державно-приватного партнерства як концесія. Такі партнерства є ефективними в застосуванні інновацій в транспортній (автодороги, залізниці, аеропорти, порти, трубопровідний транспорт) і соціальній інфраструктурі (охорона здоров'я, освіта, розвага, туризм), ЖКГ (водопостачання, електропостачання, очищення води, газопостачання й ін.), в інших сферах (в'язниці, оборона, об'єкти військової сфери). При цьому лідируючі позиції займає транспортна інфраструктура, далі – соціальна інфраструктура.

Загалом, публічно-приватне партнерство у сфері інноваційного розвитку галузей національного господарства має розглядатися як система відносин між державою, суб'єктами публічного права та приватним сектором економіки, при реалізації яких ресурси партнерів об'єднуються з відповідним розподілом ризиків, відповідальності та винагород (відшкодувань) між ними, для взаємовигідної співпраці на довгостроковій основі у створенні (відновленні) нових та/або модернізації (реконструкції) діючих об'єктів, що потребують залучення інвестицій. Реалізація механізмів даного партнерства сприятиме концентрації матеріальних, фінансових, інформаційних ресурсів, а також науково-технічного і виробничого потенціалу державних установ і приватного бізнесу при реалізації пріоритетних інноваційних проектів і програм, де державою підтримуються функції: розробки принципів і стратегічних програм, згідно з якими здійснюються відносини бізнесу з публічною владою та суспільством у цілому; формуванні інституціонального середовища для розробки та ефективної реалізації

інноваційних проєктів на засадах публічно-приватного партнерства; управлінні публічно-приватним партнерством; розробки відповідних форм, методів і конкретних механізмів

Використання європейського досвіду ефективної державно-приватної взаємодії сприятиме застосуванню механізмів, ідеології та принципів державно-приватного партнерства щодо умов нашої держави на регіональному та місцевому рівнях. На підставі аналізу практики застосування та підтримки державно-приватного партнерства в економічно розвинених країнах з'ясовано, що кожна країна використовує свої інструменти сприяння розвитку державно-приватного партнерства. Високий рівень його застосування передбачає скоординовану діяльність урядів, органів державної і місцевої влади та приватних партнерів. Для успішної взаємодії державних органів і приватних партнерів необхідно розуміння обома сторонами важливості насамперед результату від проєкту ДПП для суспільства.

Для вирішення проблем стосовно діяльності та функціонування ППП як механізму активізації інноваційної діяльності необхідно:

- 1) аналізувати ризики запроваджених проєктів та прогнозувати ситуацію по проєктах, які мають бути запровадженими;
- 2) формалізувати процес оцінки ризиків щодо здійснення ППП;
- 3) визначити чіткі вимоги до процесу підготовки та здійснення діяльності ППП.

Список використаних джерел:

1. Бруссер П. Государственно-частное партнерство – новый механизм привлечения инвестиций / П. Бруссер // Рынок ценных бумаг. – 2007. – № 2. – С. 9 – 13.

2. Мамутов В.К. Принципы и методы правового регулирования хозяйственной деятельности / В.К. Мамутов, Г.Л. Знаменский, К.С. Хахулин [и др.] // Хозяйственное право; под ред. В.К. Мамутова. – К.: Юринком Интер, 2002. – С. 32.

3. Павлюк А. Щодо розвитку державно-приватного партнерства як механізму активізації інвестиційної діяльності в Україні: аналіт. записка / А. Павлюк, Д. Ляпін; Нац. ін-т стратегічних досліджень [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/816>.

4. Про державно-приватне партнерство: Закон України від 01.07.2010 р. № 2404-VI (із змінами; у редакції від 02.12.2012 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2404-17>.

5. Сімсон О. Державно-приватне партнерство в інноваційній сфері / О. Сімсон // Вісник Академії правових наук України. – 2011. – № 4. – С. 222–230.